

बी.व्होक

अभ्यासक्रमांना मान्यता

देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन आदेश क्रमांक: मान्यता २०२०/(२०४/२०)/मशि-४

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : १६ फेब्रुवारी, २०२१.

- संदर्भ: १. कुलसचिव, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांचे पत्र क्र. जा. क्र. शैक्षणिक/संलग्न-०३/२०२०-२१/१२८१ दिनांक: २४.१०.२०२०
२. कुलसचिव, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांचे पत्र क्र. जा. क्र. शैक्षणिक/संलग्न-०३/२०२०-२१/१४४१ दिनांक: ०९.११.२०२०
३. सहा. कुलसचिव, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव यांचे पत्र क्र. जा. क्र. कबचौउमवि/५/प्रस्ताव/बी.व्होक.२०२०-२१/३०७/२०२० दिनांक २४.११.२०२०

शासन आदेश

केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने National Vocational Education Qualification Framework या नावाचा कौशल्य विकास कार्यक्रम २०११ मध्ये सुरू केलेला आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाच्या वित्त विभागाने National Skill Qualification Framework ही योजना लागू केलेली आहे. त्याअनुषंगाने विद्यापीठ अनुदान आयोगाने उच्च शिक्षणावर आधारित दिनदयाळ उपाध्याय कौशल्य केंद्रामार्फत व्यवसाय अभ्यासक्रम व कम्प्युनिटी महाविद्यालयांना मान्यता देण्याची योजना लागू केलेली आहे. सदर योजनेनुसार १ वर्षीय पदविका, २ वर्षीय Advanced Diploma व ३ वर्षीय B.VOC पदवी बहाल केली जाणार आहे. त्या अनुषंगाने विद्यापीठ अनुदान आयोगाने Guidelines for introduction of Bachelor of vocation (B.VOC) Programme in universities & colleges under the National Skills Qualifications Framework (NSQF) निर्गमित केलेले आहेत. सदर मार्गदर्शक तत्वातील पात्रतेनुसार संदर्भाधीन विद्यापीठांशी संलग्नित महाविद्यालयांनी दिनदयाळ उपाध्याय कौशल्य केंद्रामार्फत सुरू केलेल्या अभ्यासक्रमास मान्यता मिळणेबाबत विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडे अर्ज सादर केले होते. त्या महाविद्यालयांना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने B.Voc. अभ्यासक्रमांना मंजूरी दिलेली आहे. तथापि, महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ मधील कलम १०९ या अभ्यासक्रमांना शासनाच्या मान्यतेची आवश्यकता आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने ज्या उद्देशाने NSQF अंतर्गत बी.व्होक अभ्यासक्रम व कम्प्युनिटी कॉलेज मान्यता दिलेली आहे ते उद्देश साध्य होण्याच्या दृष्टीने त्यावर विद्यापीठाचे सनियंत्रण प्रस्थापित

करण्यासाठी व सर्व विद्यापीठांमधील कार्यपध्दतीत एकसूत्रता आणण्यासाठी निकष व कार्यपध्दती सुनिश्चित करण्यासाठी संबंधित विद्यापीठांच्या प्र.कुलगुरूंची समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीच्या बैठकीमध्ये देण्यात आलेल्या सुचनांच्या अनुषंगाने संबंधित विद्यापीठांनी अद्यापपर्यंत शासन मान्यतेसाठी प्रलंबित प्रस्ताव शासन मान्यतेसाठी फेरसादर केले आहेत.

या योजनेंतर्गत राज्यातील विद्यार्थ्यांना प्राप्त होणारी संधी व त्यातून निर्माण होणारे रोजगारयुक्त कौशल्य आणि या अभ्यासक्रमांसाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून मिळणारा निधी तसेच, अशा अभ्यासक्रमांमध्ये त्या-त्या शैक्षणिक वर्षात प्रवेशित असलेल्या विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक हित या सर्व बाबींचा सकारात्मक विचार करता, सदर अभ्यासक्रमांना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने ज्या शैक्षणिक वर्षापासून मान्यता दिलेली आहे, त्या-त्या शैक्षणिक वर्षापासून आवश्यकतेनुसार पूर्वलक्षी प्रभावाने शासन मान्यता देण्यात येत आहे. त्यानुषंगाने सदर अपवादात्मक प्रकरणी महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ च्या कलम १०९ (४) (घ) मधील परंतुकानुसार प्राप्त अधिकारात सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रातील त्या-त्या शैक्षणिक वर्षापासून स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड, व कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव यांनी शिफारशीत केलेले बी.व्होक अभ्यासक्रम विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मान्यतेप्रमाणे आवश्यकतेनुसार पूर्वलक्षी प्रभावाने सुरू करण्यास कायम विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	बी.व्होक अभ्यासक्रम
स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड		
१	नांदेड एज्युकेशन सोसायटी संचलित पीपल्स कॉलेज, नांदेड, स्नेहनगर, नांदेड	B.Voc 1) Banking & Financial Services/ Banking & Financial Management
२	श्री. शारदा भवन एज्युकेशन सोसायटी संचलित यशवंत महाविद्यालय, नांदेड	P.G. Diploma 1) Electronics/ Embedded System Design
३	नांदेड एज्युकेशन सोसायटीचे सायन्स कॉलेज, स्नेहनगर, नांदेड.	B.Voc 1) Plant Tissue Culture Technology 2) Food Processing Technology 3) Renewable Energy 4) Software Development Diploma 1) Clinical Sciences and Medical Lab Technology 2) Fisheries and Farm Management 3) Sericulture 4) Sport Nutrition and Physiotherapy Certificate 1) Bio Fertilizer Production 2) Mobile handset Repairing 3) Mushroom Cultivation 4) Organic Farming

अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	बी.व्होक अभ्यासक्रम
४	विरभद्र शिक्षण संस्था, मुखेड संचलित महात्मा ज्योतिबा फुले महाविद्यालय, मुखेड, मु.पो. नरसी रोड, मुखेड, ता. मुखेड, जि. नांदेड	B.Voc 1) Automobiles/ Automotive 2) Beauty & Wellness 3) Health Care 4) D.M.L.T
५	कै. दिगंबरराव बिंदू स्मारक समितीचे दिगंबरराव बिंदू कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, भोकर, ता. भोकर, जि. नांदेड	B.Voc 1) Bachelor Of Medical Laboratory Technology 2) Herbal Medicine
		U.G.C (Innovative Programme) M.Com (Banking & Insurance)
६	लोकमान्य ग्रामीण विकास संस्था, लोहा, ता. लोहा संचलित लोकमान्य महाविद्यालय, सोनखेड, ता. लोहा, जि.नांदेड.	B.Voc 1) Banking & Financial Services 2) Banking & Financial Services/ Banking & Taxation
७	महाराष्ट्र शिक्षण प्रसारक मंडळ औरंगाबादचे श्री. शिवाजी महाविद्यालय, परभणी.	Diploma 1) Banking & Financial Service Taxation
८	नूतन विद्या मंदीर शिक्षण संस्था संचलित कै. सौ. कमलताई जामकर महिला महाविद्यालय, परभणी.	B.Voc 1) Beauty & Wellness 2) Retail Management M.Voc 1) Fashion Technology Degree Programme Diploma 1) Sports Physical Education and Fitness/ Yoga and Health Education 2) Banking & Financial Services
९	नूतन विद्यालय शिक्षण संस्था, सेलु संचलित नूतन महाविद्यालय, सेलु, ता. सेलु, जि. परभणी.	B.Voc 1) Agriculture 2) Media and Entertainment/ Mass Media and Communication 3) Banking & Financial Services 4) Banking & Financial Services/ Banking and Taxation
१०	आदर्श एज्युकेशन सोसायटीचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, हिंगोली, अकोला रोड, हिंगोली.	B.Voc 1) Agriculture/ Food Processing 2) Agriculture/ Dairy Farming Diploma 1) Agriculture/ Boifertilizer

अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	बी.व्होक अभ्यासक्रम
११	श्री गजानन शिक्षण प्रसारक मंडळ, येलदरी कॅम्प, ता. जितूर, जि. परभणी संचलित तोष्णीवाल कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, सेनगांव, जि. हिंगोली.	B.Voc 1) Chemical & Petrochemicals Applied Analytical Chemistry 2) Food Processing & Technology 3) Agriculture/ Commercial Aquaculture 4) Life Sciences/ Skill Based Zoology (Innovative Programme) M.Com (Banking & Insurance)
१२	श्री शिवाजी शिक्षण प्रसारक मंडळचे शिवाजी कॉलेज, हिंगोली.	B.Voc 1) Retail Operation 2) Banking Finance Service & Insurance
१३	दयानंद शिक्षण संस्था, लातूर, दयानंद कला महाविद्यालय, लातूर.	B.Voc 1) Media and Entertainment Animation, VFX and Web 2) Apparel Manufacturing and Clothing Technology
१४	किसान शिक्षक प्रसारक मंडळ, लातूर शिवाजी महाविद्यालय, उदगीर शासकीय रुग्णालयाच्या जवळ नई आबादी, उदगीर, जि. लातूर.	Diploma 1) Gender Sensitization 2) Agriculture/ Bee Keeping/ Apiculture Technology 3) Banking & Financial Service/ Goods & Service Tax (GST) Accounts Assistant Advance Diploma 1) Health care/ Radiological Physics Certificate 1) Agriculture/ Quality Control 2) Banking & Financial Service/ Life Insurance Agent 3) Food Processing/ Fruits and Vegetable Processing 4) Solar Photovoltaic System (SPV)/ Rooftop Solar PV Entrepreneur/ Solar Photovoltaic System (SPV)/ Rooftop Solar PV Entrepreneur 5) Food Processing/ Dairy Processing Equipment Operator
१५	महाराष्ट्र शिक्षण समितीचे महाराष्ट्र महाविद्यालय, निलंगा मेन रोड, निलंगा, ता. निलंगा, जि. लातूर.	B.Voc 1) Bakery and Confectionary Technology 2) Dairy Technology 3) Corrugated Packaging Technology
१६	हिंदुस्थान एज्युकेशन सोसायटी लातूर आझाद महाविद्यालय, औसा, अफसर नगर, औसा, ता. औसा, जि.लातूर.	B.Voc 1) IT/ Hardware & Networking 2) Healthcare/ Medical Laboratory Technology

अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	बी.व्होक अभ्यासक्रम
१७	नवयुवक शिक्षण प्रसारक मंडळचे संजीवनी महाविद्यालय, चापोली, ता. चाकुर, जि. लातूर.	Diploma 1) Agriculture/ Food Processing 2) Agriculture/ Horticulture and Nursery Management 3) Waste Management/ Waste Management 4) Sport Physical Education and fitness/ Yoga and Health Education 5) Communication Skill in English
१८	भारत शिक्षण प्रसारक मंडळाचे जयक्रांती कला वरीष्ठ महाविद्यालय, लातूर, सिताराम नगर, लातूर.	B.Voc 1) Entrepreneurship Development and Marketing 2) Auditing and Taxation
१९	स्वामी विवेकानंद शिक्षण प्रसारक मंडळचे स्वामी विवेकानंद महाविद्यालय, उदगीर, सर्वे नं १८४, बोधन नगर, जळकोट रोड, उदगीर, जि. लातूर- ४१३ ५१७	B.Voc 1) Medical Laboratory Technology 2) E- Commerce and Digital Marketing 3) Media and Entertainment 4) Software Development
२०	राजर्षी शाहू महाविद्यालय, चंद्रनगर, मध्यवती बसस्थानकाजवळ, लातूर.	B.Voc 1) Banking and financial Service/ Accounting and Taxation 2) Retail Management and Information Technology
२१	रॉयल एज्युकेशन सोसायटीचे, संगणकशास्त्र व माहिती तंत्रज्ञान महाविद्यालय, कॉक्सिट कॅम्पस, अंबाजोगाई रोड, लातूर.	B.Voc 1) Programming Skills for Software Development 2) Bio fertilizer and Bio pesticide Production Technology 3) Food Processing Technology 4) Horticulture and Post-Harvest Technology
२२	जनसेवा सेवाभावी प्रतिष्ठाण, भोपणी कै. रसिका महाविद्यालय, देवणी, ता. देवणी, जि.लातूर.	B.Voc 1) Retail Management and Information Technology Advance Diploma 1) Hotel and Catering Management Diploma 1) Banking and Insurance
२३	किसान शिक्षक प्रसारक उदगीर जि.लातूर, महात्मा फुले महाविद्यालय, अहमदपूर, ता.अहमदपूर, जि.लातूर.	Advance Diploma 1) Senior Faculty Diploma 1) Computer Network Assistant 2) Computer Hardware 3) DTP and Print Publishing 4) Account Assistant Using Tally Certificate 1) Community Journalist 2) Fitness 3) Quality Control

अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	बी.व्होक अभ्यासक्रम
		4) Dairy Technology 5) Life Insurance Agent
२४	जयक्रांती शिक्षण प्रसारक मंडळाचे, शिवाजी महाविद्यालय, रेणापूर, ता. रेणापूर, जि.लातूर.	B.Voc 1) Vocational Biotechnology
२५	सहयोग सेवाभावी संस्थेचे, एस.एस.एस. कॉलेज ऑफ एज्युकेशन (बी.एड) विष्णुपूरी, नांदेड.	B.Voc. 1) Medical Laboratory Technology 2) Software Development 3) Media and Entertainment 4) E-Commerce and Digital Marketing 5) Hotel Management 6) Beauty therapy and Aesthetics
२६	बाळ भगवान शिक्षण प्रसारक मंडळ, अहमदपूरचे स्वामी विवेकानंद महाविद्यालय, शिरूर ताजबंद, ता. अहमदपूर, जि. लातूर.	Certificate 1) Quality Control Agriculture 2) Dairy Processing Equipment Operator
२७	जैवशास्त्र संकुल	P.G.Diploma- Medical Laboratory Technology Intake-30
२८	भौतिकशास्त्र संकुल	Power – (M.Voc) Intake-25
२९	भुशास्त्र संकुल	P.G.Diploma- Mining Intake-30
३०	ललीत कला व प्रयोगजिवी संकुल	Theatre and Acting Intake-40
३१	तंत्रशास्त्र संकुल, उप परिसर, लातूर.	B.Voc. Software Development Intake-50 M.Voc. Software Development Intake-25
३२	दयानंद वाणिज्य महाविद्यालय, लातूर बाशी रोड, लातूर.	(U.G.C Vocational Subject) 1) Foreign Trade & Practices 1) Computer Application
कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव		
१	पी. एस. जी. व्ही. पी. एम. चे श्री. एस. आय. पाटील आर्ट्स, जी. बी. पटेल सायन्स अँड एस. टी. के. व्ही. एस. कॉमर्स कॉलेज, शहादा, जि. नंदुरबार.	1) Soil and water Conservation 2) Financial Management
२	त्रिमुर्ती शिक्षण संस्थेचे श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै. डॉ. भा. स. देसले विज्ञान महाविद्यालय साक्री, ता. साक्री, जि. धुळे	1) Software Development 2) Web Design and Development 3) Account and Taxation 4) Agriculture
३	दि. शेंदुर्णी सेकंडरी एज्युकेशन को ऑपरेटिव्ह सोसायटीचे अप्पासाहेब र. भा. गरुड कला,	1) B.Voc. Entrepreneurship Development 2) M.Voc. Entrepreneurship

अ.क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	बी.व्होक अभ्यासक्रम
	वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, शेंदुर्णी, ता. जामनेर, जि. जळगाव.	Development 3) B.Voc. Office Automation and E-Governance 4) B.Voc. Banking, Finance and Insurance
४	सहजीवन शिक्षण प्रसारक मंडळ संचलित, राणी लक्ष्मीबाई महाविद्यालय, पारोळा, जि. जळगाव.	1) Software Development 2) Financial Management 3) Account and Taxation
५	संत मुक्ताबाई कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मुक्ताईनगर, जि. जळगाव.	1) Journalism and Mass Communication
६	धनाजी नाना महाविद्यालय, फैजपुर, जि. जळगाव.	1) Chemistry in Industry and Analytical Technics 2) Agriculture/ Green House Management 3) E-Accounting and E-Taxation
७	जयहिंद शैक्षणिक ट्रस्ट संचलित, झुलाल भिलाजीराव पाटील महाविद्यालय, धुळे.	1) Innovation and Entrepreneurship 2) Dairy Technology
८	के. सी. ई. सोसायटीचे एम. जे. कॉलेज जळगाव.	1) Instrumentation/Industrial Automation and Mechatronics 2) Furniture and Furnishing/ Interior Design and Decoration 3) Healthcare/ Medical Lab and Molecular Diagnostics Technology 4) Banking and Financial Service/ Accounting and Taxation 5) Certificate Course in Agriculture/ Ornamental Fish Technician 6) Diploma in Agriculture/ Aquaculture Technician
९	के. सी. ई. सोसायटीचे कॉलेज ऑफ एज्युकेशन अँड फिजीकल एज्युकेशन जळगाव.	1) Sport Fitness and leisure 2) Sports Management
१०	के. सी. ई. सोसायटीचे एस. एस. मणियार विधी महाविद्यालय, जळगाव.	1) Paralegal Services 2) Business Law and Corporate Compliances
११	श्री. शिवाजी विद्याप्रसारक संस्थेचे कै. कर्मविर डॉ. पी. आर. घोगरे विज्ञान महाविद्यालय धुळे.	1) Poultry and Fishery 2) Food Processing 3) Dairy 4) Agriculture/ Soil and Water Conservation
१२	चाळीसगाव एज्युकेशन सोसायटीचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, चाळीसगाव जि. जळगाव.	1) Banking and Financial Services 2) Beauty and Aesthetics

अटी व शर्ती:-

१. सदर अभ्यासक्रम मंजूर करण्यात आलेल्या महाविद्यालयांना राज्य शासनाकडून भविष्यात कोणतेही अनुदान अनुज्ञेय असणार नाही. त्या अनुषंगाने संबंधित महाविद्यालयांनी संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांचेकडे ते भविष्यात कोणत्याही परिस्थितीत अनुदानाची मागणी करणार नाहीत असे विनाअट हमीपत्र रु. १००/- च्या नॉन ज्युडीशियल स्टॅम्प पेपरवर सादर करावे.
२. विद्यापीठाने विहित केलेल्या निकषानुसार व विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहित केलेल्या शैक्षणिक पात्रतेनुसार महाविद्यालयाने अध्यापक / कर्मचारी वर्ग नेमणे आवश्यक असून, मान्य अभ्यासक्रमाच्या अनुषंगाने सर्व आवश्यक पायाभूत सोयी उपलब्ध कराव्यात व त्याची खात्री संबंधित विद्यापीठांनी करावी.
३. महाविद्यालयाने विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मंजूर केलेल्या प्रवेश क्षमतेपेक्षा जास्त प्रवेश देऊ नयेत.
४. अभ्यासक्रम मंजूर करण्यात आलेल्या महाविद्यालयांनी विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या (ऑफिलिएशन ऑफ कॉलेजेस बाय युनिव्हर्सिटीज) रेग्युलेशन २००९ नुसार संलग्नीकरण देण्याबाबत विहित केलेल्या निकषांची पूर्तता केली असल्याचे विद्यापीठ व सहसंचालकांनी खातरजमा करावी.
५. भविष्यात विद्यापीठ अनुदान आयोगाची आर्थिक मदत बंद झाल्यानंतर राज्य शासन या अभ्यासक्रमाचे कोणतेही आर्थिक दायित्व स्विकारणार नाही.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(द. व. खारके)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) विभागीय सहसंचालक, नांदेड विभाग व जळगाव विभाग, महाराष्ट्र राज्य.
- ३) कुलसचिव, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.
- ४) कुलसचिव, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव.
- ४) संबंधित महाविद्यालये (विद्यापीठांमार्फत)
- ५) निवड नस्ती (मशि-४)